

RETOUR[®]

OVER INZAMELING EN RECYCLING VAN E-WASTE

ZOMER 2015

Interview

Circulair business model is onontkoombaar

WEEELABEX

Certificering is goed voor de business

**CERTIFICERING
BRENGT ONS
DICHTER BIJ
DE CIRCULAIRE
ECONOMIE**

Retour is een uitgave van de producenten en importeurs van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting, verenigd in de NVMP. Hiermee houdt de NVMP u twee keer per jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen op het gebied van e-waste in Nederland en Europa.

De standpunten van de producenten en importeurs over diverse onderwerpen vindt u op nvmp.nl. Hier staat ook nadere informatie over de productstichtingen die met elkaar de Vereniging NVMP vormen: Stichting Bruingoed, Stichting ICT Milieu, Stichting LightRec Nederland, Stichting Metalektro Recycling, Stichting Verwijdering Elektrische Gereedschappen en Stichting Witgoed.

Uw reacties en ideeën zijn welkom via info@nvmp.nl.

Uitvoeringsorganisatie Wecycle heeft een eigen website: wecycle.nl.

Retour is een uitgave voor betrokkenen bij de inzameling en recycling van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting. Retour verschijnt in een oplage van 2.600 exemplaren. Bij dit drukwerk is gebruik gemaakt van biologische inkt. De drukker maakt gebruik van groene stroom, produceert geheel CO₂-neutraal en gebruikt uitsluitend CO₂-neutrale grondstoffen. De pre-press is geheel chemievrij. Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Redactie Jeroen Bartels, Eva Gobits, Manon Harms, Ted van Hintum en Jeroen de Roos
Redactieadres Vereniging NVMP, Baron de Couberinlaan 7, 2719 EN Zoetermeer, 079-7600 621, nvmp.nl
Vormgeving Han Snel, Utrecht
Fotografie Voermans van Bree Fotografie, Amhem

INHOUD

Interview	4
"Het gaat om prestaties, niet om producten"	
.....	
Kamerlid	8
"Certificering is goed voor de business"	
.....	
Deelnemer	11
"Marktwerving met behoud van regie"	
.....	
Europa	12
Bewegende doelstellingen en normen	
.....	
WEEELABEX	15
In de race voor het WEEELABEX-certificaat	
.....	
Service Centrum	16
Re-integratie en recycling gaan hand in hand	
.....	
Samenwerking	18
Inzameling zonnepanelen gemakkelijker	
.....	
Samenwerking	19
Europese inzamelssystemen bundelen services	
.....	
Samenwerking	19
Fusie productstichtingen SMR en SVCV	
.....	
Wecycle	20
Campagnes	
.....	
Samenwerking	22
Wecycle en Repair Café	
.....	
Resultaten	23
.....	

“HET GAAT OM PRESTATIES, NIET OM PRODUCTEN”

“HET CIRCULAIRE BUSINESS MODEL IS ONONTKOOMBAAR”, ZEGT THOMAS RAU

Consumenten kopen elektronica en lampen en leveren ze, als het goed is, na gebruik in voor recycling. “Dat systeem van verbruiken is niet houdbaar”, zegt architect en ideoloog van de circulaire economie Thomas Rau. Hij voorspelt dat de trend gaat naar een gebruikscontract met de klant, waarbij het apparaat of de lamp eigendom blijft van de leverancier. Wij gaan van producten naar prestaties. Het is volgens Rau een kwestie van tijd voor we dat in de praktijk van alle dag gaan zien.

“Ik zie op de zakelijke markt goede voorbeelden van fabrikanten die overgeschakeld zijn van verkoop van producten naar leveren van de diensten. Printers en kopieerapparaten bijvoorbeeld worden niet meer verkocht, maar onder een servicecontract geplaatst bij de klant. Philips levert bedrijven desgevraagd licht in plaats van lampen en armaturen. En Desso verkoopt geen vloerbedekking, maar levert het gebruik van een bedekte vloer op contractbasis. Dit business model zet fabrikanten aan om producten te maken die lang meegaan en weinig onderhoud vragen. Zij worden zo gemaakt dat zij nog eens gereviseerd kunnen worden en, als dat niet meer lukt, uit elkaar gehaald kunnen worden in componenten of grondstoffen die hergebruikt kunnen worden.”

OVER THOMAS RAU

Thomas Rau (Bummersbach, 1960) volgde een opleiding in beeldende kunst en dans en studeerde architectuur in Aken. Hij is oprichter van architectenbureau RAU in Amsterdam en van adviesbureau Turntoo, dat oplossingen en diensten levert voor de circulaire economie. Rau is prominent aanwezig in de internationale discussie over duurzaamheid en grondstoffenschaarste en staat op de 6^e plaats in de jaarlijkse Duurzame 100 van dagblad Trouw.

Als architect heeft hij tal van innovatieve en duurzame gebouwen op zijn naam staan, zoals het hoofdkantoor van het Wereld Natuur Fonds in Zeist dat zijn eigen energie genereert en CO2-neutraal is. Hij is uitgeroepen tot Architect van het Jaar 2013 en ontving van vakblad De Architect de ARC13 Oeuvre Award.

Tot op heden gaat het om innovatieve voorbeelden, geen massale beweging. Komt die er aan, ook op de consumentenmarkt?

“Tal van grote producenten van duurzame goederen zijn ermee bezig in allerlei verschillende sectoren. Zij ontwikkelen concepten, testen ze uit, starten pilotprojecten. Het is een hele brede beweging die nu nog voor het grootste deel onder de radar blijft, maar waar we de komende jaren steeds meer van zullen gaan zien. In vijf jaar kan er heel veel gebeuren. Vijf jaar geleden werden de ideeën over circulaire productie nog weggelachen, nu worden ze volop ontwikkeld.

Het circulaire business model zullen we ook steeds meer op de consumentenmarkt zien. Business to Consumer (B2C) stelt zijn eigen eisen. Een witgoedproducent gaat niet

**ZOVEEL
MOGELIJK
GRONDSTOFFEN
TERUGWINNEN**

voor één huishoudelijk apparaat een onderhoudsmonteur langs sturen. Daar zullen aparte serviceorganisaties voor ontstaan, die service, onderhoud, reparatie en vervanging voor een aantal gebruikscontracten op een slimme manier bundelen. Dat is een kwestie van tijd.”

Wat is de drijfveer van deze transitie?

“Als samenleving zijn wij ons geleidelijk bewust geworden dat de huidige lineaire economie niet houdbaar is. De wereld waarin wij leven is een gesloten systeem: fysiek komt er niets bij. De goudvoorraad is nog net zo groot als aan het begin van de jaartelling, al zat het toen meer onder de grond en zit nu een groot deel aan onze vingers of in onze apparaten. Wij raken ervan doordrongen dat wij zuinig moeten omgaan met de grondstoffen die wij hebben. Producten blijven maken voor de verbrandingsoven is geen optie. Dat denken wordt inmiddels breed aanvaard, ook door producenten. Maar de eerste reflex is om het oude systeem te optimaliseren. Wij maken lichtere producten met zo min mogelijk schaarse grondstoffen. Wij proberen minder afgedankte producten te verbranden en meer te recyclen. Dat is op zich positief, maar iedere optimalisatie vertraagt de transformatie die uiteindelijk onontkoombaar is. Wij zullen de verantwoordelijkheid moeten nemen voor de consequenties van ons tijdelijke verblijf op aarde, en voor wat wij achterlaten. Dat vereist meer dan een hoger percentage recycling van de afvalberg die het lineaire productiemodel voortbrengt.

**“CENTRAAL STAAT NIET WAT WIJ
HEBBEN, MAAR WAT WIJ ZIJN”**

Het Energieakkoord dat in Nederland is gesloten is een goed voorbeeld van optimaliseren van het bestaande systeem. De doelstellingen mikken op een procentuele verlaging van energieverbruik en uitstoot waar eigenlijk niemand echt tevreden mee is en die niet dwingen tot wezenlijke verandering. Vergelijk dat eens met de Energiewende in Duitsland, waar de onvrede over de bestaande situatie zich vertaald heeft in een radicale keuze voor duurzame opwekking van energie, zonder fossiele brandstoffen. Een radicale keuze als de Energiewende veroorzaakt een golf van innovatie, nieuwe bedrijven, nieuwe business modellen en nieuwe oplossingen.”

Wordt de verandering aangejaagd door producenten die anders willen ondernemen of juist door consumenten die ontevreden zijn?

“Het begint met een cultuurverandering. Dit is de eeuw van de immateriële luxe. Centraal staat niet wat wij hebben, maar wat wij zijn. Wij willen niet verbruiken, maar gebruiken. Geen auto voor de deur, maar mobiliteit. Niet een mobiele telefoon bezitten, maar overal en altijd de mogelijkheid om mobiel te communiceren. Spotify in plaats van een CD-collectie. Wij willen geen producten, maar diensten.

Producenten lopen in deze cultuurverandering vast omdat hun lineaire business zich teveel richt op de markt en te weinig op de klant. De traditionele producent verdient zijn geld niet met klanten die jarenlang tevreden zijn, maar met producten die zo snel

en zo veel mogelijk verkocht kunnen worden. De fabrikant probeert kopers te verleiden met artikelen die net iets meer kunnen, er net iets anders uitzien of goedkoper zijn dan die van de concurrent. En hij hoopt dat de kopers na aankoop weer zo snel mogelijk terug komen voor de volgende nieuwe versie.

De jacht op kopers kost steeds meer inspanning, met nieuwe productversies die elkaar steeds sneller opvolgen en steeds zwaardere marketingcampagnes. En de onvrede bij kopers groeit. Zij merken dat hun aankopen al snel achterop raken bij de nieuwste modellen en de producten zijn vaak ook niet zo goed of betrouwbaar als de salespitch beloofde.

In dit klimaat wordt een business model waarmee je verdient aan langdurig gebruik door een klant met wie je een relatie hebt erg aantrekkelijk.

Printerfabrikant Ricoh kent alle klanten die zijn producten gebruiken, Apple niet. Ricoh komt met enige regelmaat over de vloer in het kader van het gebruik door de klant, Apple laat zijn marketing en sales los op namen in databestanden. Ricoh heeft een stabiele cash flow uit zijn servicecontracten, terwijl die bij Apple elk kwartaal weer afhankelijk is van de verkoopsuccessen.”

Zet dat geen rem op innovatie? Waarom zou de fabrikant zijn producten verbeteren voor klanten die hij via een contract aan zich gebonden heeft?

“Een op service en klantrelatie gericht business model stimuleert juist innovatie. De producent heeft er alle belang bij om een apparaat te leveren dat lang voldoet. Hij wil niet het risico lopen dat hij voortijdig apparaten moet vervangen omdat de functionaliteit niet meer aan de eisen voldoet. En hij profiteert van apparaten die lang meegaan en onderhoudsvrij zijn, want dan heeft hij minder kosten aan vervanging en onderhoud.

Ik voorzie dat de innovatiecycli langer worden en de sprongen groter. De producent moet de waarde van de innovatie steeds afwegen tegen de kosten die hij maakt voor vervanging en retour. Kleine verbeteringen lonen de moeite niet. Pas als de meerwaarde voor de klant of voor de duurzaamheid van het product groot genoeg is, zal een nieuwe versie worden geïntroduceerd.”

Wat betekent het circulaire business model voor hergebruik en recycling?

“Een circulair business model stimuleert ook innovatie in revisie, hergebruik en recycling. De producent heeft er baat bij dat apparaten eventueel na een upgrade opnieuw ingezet kunnen worden bij klanten. En als ze uiteindelijk aan het einde van de levensduur komen, dan zal hij geïnteresseerd

zijn in hergebruik van componenten. Onderdelen die niet meer bruikbaar zijn, zal hij zo efficiënt mogelijk recyclen waarbij zoveel mogelijk van de grondstoffen worden teruggewonnen. Ook hier gaan wij innovatie zien. Producten gaan gebouwd worden op hergebruik van het hele apparaat of

zijn componenten en op efficiënte recycling. Het product is immers vanaf het eerste gebruik eigendom gebleven van de producent, die het opnieuw in wil zetten op een nieuw gebruikscontract of, als dat niet kan, een optimale restwaarde wil realiseren. Recycling komt per saldo later in het proces aan de orde, maar zal nog sterker dan nu gedreven zijn om een zo hoog mogelijk resultaat te boeken.

Het proces van retour en recycling is en blijft een kostenpost. Voor een deel van de grondstoffen dat niet schaars of waardevol is, staan daar onvoldoende recyclingopbrengsten tegenover. Maar per saldo kunnen producenten een positieve restwaarde realiseren en die neemt alleen maar toe, want de waarde van grondstoffen die wij gebruiken neemt toe met de hoogwaardigheid van producten.”

“HET PROCES VAN RETOUR EN RECYCLING IS EN BLIJFT EEN KOSTENPOST”

CONSUMENTENMARKT IS NOG NIET KLAAR VOOR GEBRUIKSCONTRACT

De consumentenmarkt is ingesteld op (verkoop van elektrische apparaten en verlichting. "Dat zal voorlopig nog wel even zo blijven", zegt André Habets, lid van het bestuur van de Vereniging NVMP namens de productstichting Bruingoe. "Niet omdat producenten niet willen aan levensduurverlenging en hergebruik en ook niet omdat consumenten daar niet voor te winnen zijn, maar omdat eerst enkele koppige problemen opgelost moeten worden."

De belangrijkste barrière is de snelle productontwikkeling, waardoor apparaten verouderen en op een gegeven moment niet meer geschikt zijn voor gebruik. Huishoudelijke apparaten als koelkasten en wasmachines worden in hoog tempo efficiënter. Oude apparaten verbruiken veel energie of water en dat doet meer schade aan het milieu dan de verlengde levensduur aan winst oplevert. Dat geldt ook voor verlichting, waar ledlampen en ledinaire duurzame alternatieven bieden voor halogeen, tl en spaarlampen. Bij elektronica is het de razendsnelle ontwikkeling van nieuwe toepassingen en snelgroeiende geheugen- en computing-capaciteit waardoor apparaten al na een aantal jaren niet meer meekunnen. "In de voormalige DDR reden alleen Trabantjes die eindeloos gerepareerd werden en lang meegingen. Intussen vervuilden ze het milieu op een afgrijselijke manier", haalt Habets als metafoor aan.

"Om de levensduur van moderne apparaten te verlengen is een periodieke upgrade nodig", meent Habets. Zo'n modernisering vindt plaats bij grote en dure apparaten op de professionele markt, zoals medische scanners of kopieerapparaten. Maar consumentenapparatuur is niet op renovatie gebouwd. De industrie zal zijn producten anders in elkaar moeten zetten om ze geschikt te maken voor een langer leven met gericht onderhoud en transplantaties. Zo'n fundamentele transformatie gaat niet op korte of middellange termijn gerealiseerd worden.

Een tweede hindernis voor het gebruikcontract is dat het serviceapparaat dat al het benodigde onderhoud, reparatie en upgrade kan leveren nog niet voorhanden is. Hoe kan een producent tegen acceptabele kosten bij de klant thuis het gebruik op peil en in stand (laten) houden? Hoe verzekert hij overal en altijd onmiddellijke vervanging of reparatie? De benodigde organisatie zal ontworpen en opgebouwd moeten worden binnen strakke efficiency-normen.

De derde uitdaging is om een prikkel in te bouwen waardoor de consument zorgzaam met zijn apparaat omgaat, zodat het lang mee kan gaan. Die prikkel is er bij eigendom, maar ontbreekt vooralsnog bij een gebruikcontract waar slijtage, verzekering en reparatie niet langer het probleem van de gebruiker zijn. "En dat moet veranderen", zegt André Habets, "want het succes van het gebruikcontract staat of valt met duurzaam gebruik."

De weg naar de circulaire economie is ingeslagen, maar inzameling en recycling van afgedankte apparaten en lampen blijft voorlopig de belangrijkste manier om grondstoffen te behouden. Als consumenten en bedrijven afgedankte apparaten en lampen gescheiden inleveren, dan wordt 83 procent van de grondstoffen teruggevoerd en nog eens 14 procent nuttig gebruikt voor energieopwekking. Habets: "De ambitie om producten langer te gebruiken en te hergebruiken ontslaat ons niet van de verantwoordelijkheid om nu al zoveel mogelijk grondstoffen te behouden."

Heeft u de blauwdruk van de circulaire economie al uitgewerkt op uw tekentafel liggen?

"Natuurlijk niet. Niemand kent de toekomst. Wij zullen onze plannen en verwachtingen steeds bij moeten stellen op verrassende ontwikkelingen en innovaties. De realiteit die ontstaat, zien wij pas achteraf en die zal anders zijn dan wij tevoren dachten. Alleen de kunst is in staat om af en toe intuïtief een stukje van de toekomst zichtbaar te maken.

Maar dat is geen reden om op de oude voet door te gaan. Met de inzet op een circulaire economie nemen wij een verantwoorde optie op de toekomst. Wij kiezen er in elk geval voor om onze grondstoffen en onze mogelijkheden in stand te houden, in plaats van ze te verkwisten en te verbranden. Als wij de keuze voor een circulaire economie maken, durf ik de onvoorspelbare toekomst onder ogen te zien." ◀

“CERTIFICERING IS GOED VOOR DE BUSINESS”

KAMERLID REMCO DIJKSTRA
POSITIEF OVER MARKTWERKING
IN E-WASTE RECYCLING

Remco Dijkstra, lid van de Tweede Kamer voor de VVD, volgt de hervorming van de inzameling en recycling van e-waste met genoegen. “Er wordt een kwaliteitsslag gemaakt die goed is voor het milieu en voor de business”, zegt hij. Handhaving van het nieuwe systeem en de regulering van de import en export van elektronisch afval ziet hij als belangrijke aandachtspunten.

De vernieuwde Europese richtlijn op elektronisch afval legt de lat voor alle lidstaten hoger: vanaf 2019 moet 85 procent van alle afgedankte elektrische apparaten en lampen aantoonbaar op een verantwoorde manier worden verwerkt. Nederland heeft die verplichting ingevuld met verplichte WEEELABEX-certificering per 1 juli 2015 voor verwerking van e-waste, en verplichte registratie van alles wat zij verwerken. Verwerken zonder certificaat of zonder registratie wordt strafbaar.

Een goede zaak, vindt VVD-Kamerlid Remco Dijkstra. Hij diende samen met D66 de motie in die aandrang op de certificeringsplicht in de betreffende regelgeving, de Regeling AEEA. “Dat brengt ons een stap dichterbij de circulaire economie en het versterkt onze recyclingindustrie.”

“De kwaliteit van de inzameling van het Wecycle-systeem is goed”, constateert Dijkstra. “Alle apparaten en lampen die consumenten via hun gemeenten of winkels inleveren, laat Wecycle op een verantwoorde manier recyclen. Maar de verwerking van het e-waste dat buiten het inzamelsysteem omgaat komt voor een deel terecht bij beunhazen. Die houden zich niet aan de normen, kunnen daardoor goedkoper werken en doen bonafide bedrijven oneerlijke concurrentie aan.”

“CERTIFICERING BRENGT ONS
EEN STAP DICHTER BIJ DE
CIRCULAIRE ECONOMIE.”

Gelijk speelveld

“Verplichte certificering creëert een gelijk speelveld. Iedereen moet zich aan dezelfde kwaliteitsnormen houden en dus de kosten maken die nodig zijn om de vereiste recyclingkwaliteit te leveren. In zo’n klimaat kunnen bedrijven zich weer veroorloven om te investeren in verdere innovatie en optimalisering van hun processen”, zegt Dijkstra. De bedrijven die investeren en die voorop lopen in de certificering, hebben een voorbeeldfunctie in de sector.”

“Ik mocht eind vorig jaar het certificaat uitreiken aan een van die bedrijven. Daar zie je trots en zelfvertrouwen, omdat zo’n bedrijf bevestigd wordt in de hoge kwaliteit van zijn processen. Zo’n erkenning is belangrijk voor bedrijven of gemeenten. Die weten zeker dat e-waste dat zij afgeven aan een gecertificeerd bedrijf volgens hoge kwaliteitsnormen wordt verwerkt.”

“Handhaving is een absolute voorwaarde om het speelveld te egaliseren”, meent het Kamerlid. “De verplichte certificering is een goed begin, maar alleen door effectieve controle op de naleving kunnen morgensterren en beunhazen uit de markt worden gedrukt. Dat is niet eenvoudig en vergt veel aandacht en inspanning”, erkent hij. “Maar het is te doen, als de Inspectie bonafide partijen belooft met vertrouwen en minder controle en alle aandacht richt op partijen die dat vertrouwen niet zonder meer verdienen. Staatssecretaris Wilma Mansveld heeft de Tweede Kamer toegezegd dat zij extra inzet op de handhaving van de nieuwe regels.”

NEDERLAND HEEFT EEN STERKE MODERNE RECYCLING- INDUSTRIE

Goed voor de business

“Deze aanpak is goed voor de business en goed voor Nederland”, zegt Dijkstra. “Wij hebben een sterke moderne recyclingindustrie. Die wordt nog sterker als malafide partijen worden uitgesloten en er consolidatie optreedt in wat nu nog een versnipperde markt is. De certificering geeft ook internationaal erkenning waarmee onze bedrijven voorop lopen.”

De Nederlandse expertise wordt ondersteund door universiteiten, die veel onderzoek doen op het gebied van recycling. De haven van Rotterdam is een belangrijk aanlandingspunt voor e-waferstromen. Nederland kan volgens Dijkstra binnen Europa een vooraanstaande positie opeisen.

“Op werkbezoek bij Sims in Eindhoven zag ik een geavanceerde installatie voor verwerking van platte beeldschermen. Die installatie, die 2,5 miljoen euro heeft gekost, weet alle kwikdampen en kwikdeeltjes af te vangen die vrijkomen uit de ledlampjes die in die beeldschermen zijn verwerkt. Toch is die installatie nog niet vol bezet met de afgedankte schermen die Sims van de Nederlandse markt haalt. Dan zeg ik: haal vooral afgedankte LCD-schermen uit andere Europese landen naar Eindhoven. Dan kan het bedrijf zijn investering terugverdienen en boekt Europa milieuwinst, omdat de schermen hier gegarandeerd zonder kwikemissies gerecycled worden.”

“Een sterke positie van de Nederlandse e-wafer recycling kan ook banen opleveren”, denkt Dijkstra. Er kan wat werkgelegenheid verloren gaan bij de minder professionele partijen, die na de invoering van verplichte certificering niet meer meekomen in dit segment. Maar hij hoopt dat dit

ruim gecompenseerd wordt door expansie van de recycling-bedrijven als die erin slagen om hun positie te versterken en meer e-waferstromen naar zich toetrekken.

Ruimte voor export en import

“Het transport binnen Europa moet dan wel mogelijk zijn en daar schort het regelmatig aan”, weet Dijkstra. Afval is jarenlang als milieuprobleem gezien en alle landen hebben daarom tal van restricties aan de invoer en uitvoer ervan opgeworpen. Inmiddels is zeker dat hoogwaardig afval als e-wafer een waardevol materiaal is waaruit tal van kritische grondstoffen kunnen worden teruggewonnen.

“Het is goedkoper en efficiënter om metalen terug te winnen uit afgedankte apparaten dan om het in de mijnbouw te winnen. Bovendien heeft Europa er een geopolitiek belang bij om over een eigen bron van kritische grondstoffen te beschikken in plaats van zich afhankelijk te maken van één of enkele exporterende landen”, aldus Dijkstra.

“Om een efficiënte recycling van e-wafer te bevorderen, dient Europa het mogelijk te maken dat het naar de plek gebracht kan worden waar zij het best verwerkt kan worden. Verwerking van de verschillende soorten afgedankte elektronica, zoals LCD-beeldschermen, koelkasten of spaarlampen, vraagt nu elk hun eigen grote en kostbare installaties. De stromen zullen in veel gevallen van over de grens moeten worden betrokken, om zo’n installatie te voeden.” De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) is een poging om een uniforme set regels stellen voor de export binnen de Unie. Eurocommissaris Frans Timmermans heeft aangekondigd dat hij met voorstellen

komt om die regels te vereenvoudigen en vooral modernier te maken. “Dat is goed voor innovatie in de sector, voor de handel en voor het milieu”, zegt Remco Dijkstra.

Strengere interpretatie regels

De interpretatie van die Europese regels verschilt nog wel van land tot land, en Nederland heeft daarbij de neiging het beste jongetje van de klas te zijn. “Bij Coolrec in Dordrecht heb ik een moderne installatie gezien voor de verwerking van koelkasten, die de schadelijke CFC’s afvangt en plastics en verschillende metalen uitspuugt, klaar voor hergebruik. De onderneming wil investeren in uitbreiding van deze recyclingcapaciteit, maar aarzelt om dat in Nederland te doen omdat de regels voor de import van afgedankte koelkasten hier veel strenger worden uitgelegd dan in omliggende landen.”

Dijkstra is iets vergelijkbaars tegengekomen bij verwerking van afgewerkte olie die je Nederland niet mag invoeren, maar in Duitsland wel. “Dan kun je wel raden waar het verwerkingsbedrijf zich gaat vestigen. Daarmee doet Nederland zichzelf tekort. Als wij de regels strikter uitleggen dan de burens, geven wij onze bedrijven niet de ruimte om te groeien en wij laten werkgelegenheid lopen.”

“Aan de export van e-waste uit Nederland moeten

wel extra eisen worden gesteld”, vindt het Kamerlid. “De eis dat e-waste alleen mag worden geleverd aan gecertificeerde verwer-

kers, moet onverkort gelden als een bedrijf of gemeente het aflevert over de grens. Doe je dat niet, dan benadeel je gecertificeerde bedrijven in Nederland omdat het e-waste niet alleen goedkoper, maar ook minder verantwoord wordt verwerkt in het buitenland.”

“Door gecertificeerde verwerking verplicht te stellen, ongeacht in welk land dat gebeurt, verzeker je dat al het e-waste dat in Nederland wordt voortgebracht ook op een verantwoorde manier wordt verwerkt. Tegelijk zorg je dat al het e-waste dat uit het buitenland wordt gehaald, hier op een verantwoorde manier wordt verwerkt. Dan heb je vanuit milieuperspectief het optimum voor zowel Nederland als Europa. Pas alleen wel op met papierwerk. Zorg dat dit simpel en digitaal kan.”

Marktwerving in de inzameling

Verplichte certificering en registratie legt volgens Dijkstra de basis voor eerlijke concurrentie en dat bevordert de marktwerving. Niet alleen in de recycling, maar ook in de inzameling. Naast Wecycle, het collectieve non-profit inzamelsysteem dat de producenten

van elektrische apparatuur en verlichting sinds 1999 hebben opgebouwd, is vanuit de recyclingsector het alternatieve commerciële systeem WEEE NL gepresenteerd.

“Concurrentie tussen systemen is goed”, zegt Dijkstra. Het biedt keuze, zowel aan gemeenten of bedrijven die e-waste inzamelen of afdanken als aan producenten die een collectieve oplossing zoeken voor de verantwoordelijkheid voor de verwijdering van de apparaten of lampen die zij op de markt hebben gebracht.

Maar hij maakt daar wel twee kanttekeningen bij. “Wecycle heeft jarenlang campagnes gevoerd om consumenten en bedrijven bewust te maken van de noodzaak van gescheiden inleveren van elektronica en lampen. Daarnaast heeft zij onderzoek laten doen naar e-waestromen en inzamel- en recyclingprocessen. Daarmee heeft Wecycle zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid genomen en dat moet vooral zo blijven. Als er meer inzamelsystemen komen, dan mogen wij van die verschillende systemen en van de producenten die daarin deelnemen vragen dat zij bijdragen aan deze maatschappelijke taken.”

“Een tweede kanttekening is dat concurrentie tussen systemen niet moet doorschieten in versnippering. Dat gaat ten koste van de schaalgrootte die zeker op de consumentenmarkt nodig is om de inzameling efficiënt te kunnen organiseren. Als de inzamelsystemen verschillende loketten en verschillende merken gaan gebruiken, kan het bovendien ten koste gaan van de herkenbaarheid voor de consumenten en bedrijven die afgeven.” Dijkstra vertrouwt op de disciplinerende werking van de markt. “Nederland is een relatief kleine markt die maar ruimte laat voor een beperkt aantal inzamelsystemen. Als die goed functioneren en concurreren, ben ik blij. Dat dit kan, hebben wij gezien in tal van collectieve systemen en voorzieningen en ik verwacht dat dit voor de inzameling van e-waste niet anders zal zijn.” ◀

“VERPLICHTE CERTIFICERING LEGT DE BASIS VOOR EERLIJKE CONCURRENTIE.”

REMCO DIJKSTRA

Remco Dijkstra (Zeist, 1972) is lid van de Tweede Kamer voor de VVD. Hij heeft zitting in de vaste Kamercommissie voor Infrastructuur en Milieu.

JEANNINE PEEK,
ALGEMEEN DIRECTEUR DELL NEDERLAND

“MARKTWERKING MET BEHOUD VAN REGIE”

“Dell wil zich met de filosofie van de ‘Legacy of good’ onderscheiden. Recycling is een essentieel onderdeel van die filosofie en van ons MVO-beleid. Het is wat klanten van ons verwachten en van ons vragen. Als wij onze duurzaamheids-experts naar Nederland halen voor een spreekbeurt, trekken wij een volle zaal.”

“In Nederland hebben wij het relatief gemakkelijk. De recycling-industrie is hier professioneel georganiseerd. Via ICT Milieu en Wecycle is de inzameling op de consumentenmarkt goed geregeld. Op de zakelijke markt, waar wij 85 procent van onze omzet boeken, halen wij apparatuur terug voor zover klanten refurbishment en recycling niet zelf geregeld hebben. Wij hoeven ons hier nooit af te vragen of wij wel aan de regels en normen voldoen.

Dat is lang niet overal zo. Voor een bedrijf als Dell dat in 78 landen een recyclingprogramma heeft lopen, zijn nationale verschillen in wet- en regelgeving lastig. Er mag dan één Europese richtlijn voor e-waste zijn, wij hebben bij Dell nog steeds twee mensen die niets anders doen dan per land te volgen hoe de Europese regels zijn geïmplementeerd en hoe de inzameling is georganiseerd. Een uniform Europees regime zou geweldig zijn, maar dan wel op het hoge Nederlandse niveau en niet op het gemiddelde niveau van alle lidstaten. Ik verwacht dat het nog wel even gaat duren voor het zover is.

Ik ben blij met marktwerking in de organisatie van de inzameling in Nederland. Dell is een Amerikaans bedrijf dat instinctief gaat voor de vrije markt en de betere service en lagere kosten die dat oplevert. WEEE NL is welkom, wat niet wil zeggen dat wij meteen overstappen. Wij blijven deelnemen in ICT Milieu. Wij zijn tevreden over de dienstverlening en over de kostendaling die de afgelopen jaren bij Wecycle gerealiseerd is.

Marktwerking is geen vrijbrief om de regie op de inzameling uit handen te geven. Wij moeten vooral de infrastructuur van inzamelpunten onder één label door het hele land in stand houden. Goede afspraken met gemeenten en retail zijn essentieel. Er moet een goede clearing zijn om tekorten en overschotten in de inzameling tussen de verschillende systemen te verrekenen.

De campagnes om mensen bewust te maken van de noodzaak van gescheiden inleveren blijven ook nodig. Met name bij consumenten en in het kleinbedrijf belandt de muis, het toetsenbord en andere kleine randapparatuur maar al te vaak in de vuilnisbak.

Zolang er geen grotere Europese markt is en geen grensoverschrijdende inzamelsystemen, zal het aantal systemen in Nederland beperkt blijven. In inzameling en recycling heb je schaalgrootte nodig om de kosten laag te houden. Die schaalgrootte heeft de ICT-sector veel betere deals opgeleverd sinds het bij Wecycle is aangesloten. Concurrentie en marktwerking is mooi, maar als het doorschiet in versnippering, gaan de kosten van inzameling en recycling omhoog in plaats van omlaag.” ◀

JEANNINE PEEK

Jeannine Peek is algemeen directeur van Dell Nederland en spreekt hier in die hoedanigheid. Zij is tevens bestuurslid van productstichting ICT Milieu.

DOELSTELLINGEN EN NORMEN

BRUSSEL MOET HEIKELE PUNTEN IN DE WETGEVING NOG VASTPINNEN

De Europese WEEE Directive is al in de zomer van 2012 vastgesteld en de Nederlandse uitvoeringswetgeving, de Regeling AEEA, trad begin vorig jaar in werking. Alles klaar voor implementatie in de praktijk? Nee, de Europese Commissie moet nog een hele lijst van punten nader evalueren, invullen en aanvullen. De WEEE Directive is 'work in progress' en dat kan de praktijk van inzameling en recycling nog danig beïnvloeden.

“Het wetgevingsproces van de Europese Unie heeft de neiging de politiek meest heikele punten voor zich uit te schuiven. Als de Europese Commissie, het Parlement en de Raad van ministers het niet eens kunnen worden, laten zij een definitieve regeling over aan de Commissie om te evalueren, nadere regels te stellen, of aanvullende wetsvoorstellen te doen”, zegt Rob Koppejan die als zelfstandig adviseur van overheden, inzamelsystemen en onderzoeksinstituten betrokken is bij de implementatie van de WEEE Directive.

Met de nieuwe richtlijn voor de inzameling en recycling van e-waste, de WEEE Directive, is dat niet anders gegaan. Die richtlijn stelt veel hogere doelstellingen dan de vorige richtlijn, zoveel is duidelijk. De inzameling moet omhoog naar 65 procent van de nieuw op de markt gebrachte apparaten en verlichting of, naar keuze, naar 85 procent van wat wordt afgedankt. Maar hoe je dat precies berekent, en wat je precies meetelt in de berekening, en of die doelstelling ook betrekking heeft op specifieke producten of productcategorieën, dat moet de Commissie nader invullen.

“Al evenveel ruimte heeft de Europese wetgever voorlopig gelaten bij de eisen aan recyclingmethoden en recyclingopbrengsten en de regels voor rapportage en de controle daarop”, stelt Koppejan. “Nog omzichtiger danste zij heen om heikele punten als transparante kosten, financiering of de ambities voor hergebruik. Aan de Commissie de taak om duidelijkheid te brengen. Op een aantal belangrijke punten moet dat binnen twee jaar na invoering van de richtlijn gebeuren, dus uiterlijk 13 augustus 2015.”

Vastpinnen doelstelling

“Het heetste hangijzer is de berekening van de inzameldoelstelling. Als de lidstaat 65 procent moet inzamelen, dan maakt het nogal uit hoe de op de markt gebrachte hoeveelheid nieuwe apparaten, ‘Put on Market’ (PoM), wordt berekend. En hetzelfde geldt voor 85 procent van de afgedankte hoeveelheid, ‘WEEE Generated’.”

De Europese Commissie moet dat gaan bepalen. Zij kan daarbij besluiten om de doelstelling of de deadline van 2019 aan te passen voor

COMMISSIE MOET DUIDELIJKHEID BRENGEN

bepaalde landen in bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld in de overgang een lagere inzameldoelstelling voor nieuwe lidstaten. Zij kan bovendien een wetsvoorstel indienen om, in plaats van één doelstelling voor de totale stroom e-waste, de doelstelling per product of productcategorie vast te stellen. De Commissie zou zelfs nog een voorstel in kunnen dienen tot aanpassing van de eerder vastgestelde inzamelpercentages of om de deadline voor de hele Europese Unie te verschuiven, maar Koppejan denkt dat dit slechts een theoretische optie is.

Put on Market wordt berekend uit de gemiddelde verkoopcijfers van de voorgaande drie jaar. Die hoeveelheid wordt uitgedrukt in gewicht. “Aan de Commissie de taak om te bepalen hoe het gewicht van al die verschillende apparaten bepaald wordt en of afstandsbediening en andere randapparatuur daarbij wel of niet worden meegeteld.” Verschillende uitgangspunten kunnen enorme verschillen in resultaat opleveren. De bij Wecycle aangesloten producenten registreerden in 2013 in Nederland 302 miljoen kilo nieuw op de markt gebrachte apparatuur, terwijl de PoM volgens de United Nations University (UNU) 406 miljoen kilo was.

Bij de bepaling van 85 procent van ‘WEEE Generated’ wordt gekeken naar de geschatte hoeveelheid afgedankte apparatuur en lampen in het jaar van inzameling. Die kan worden berekend met een methode die UNU heeft ontwikkeld op basis van gegevens over historische verkopen en gemiddelde gebruiksduur. “Die methode werkt”, volgens Koppejan. “Maar de datasets waarmee die gevoed wordt vertonen aanzienlijke gebreken en kunnen per land verschillen. De Commissie moet hier uniformiteit gaan brengen, of corrigeren voor dataverschillen met een aanpassing van de doelstelling per land.”

Smeermiddel

“De Europese Richtlijn biedt overigens in artikel 16 een handzaam smeermiddel. Lidstaten mogen op grond van statistisch onderbouwde schattingen andere stromen afgedankte apparaten meerekenen. Zo kunnen apparaten die worden geëxporteerd voor hergebruik worden afgetrokken van het totaal WEEE Generated. Hetzelfde geldt voor e-waste dat bijvoorbeeld in metaalafval verdwijnt en in die stroom gerecycled wordt, ten minste, als de hoeveelheid niet-traceerbaar e-waste op een betrouwbare manier kan worden geschat.”

In het gebruik van onderbouwde schattingen zal een uniforme praktijk moeten groeien van wat acceptabel is. Maar

als de ‘substantiated estimates’ goed worden gebruikt, vindt Rob Koppejan het een nuttig instrument om tot realistische doelstellingsniveaus te komen. “Als we niet corrigeren voor export voor hergebruik en voor onbereikbare

stromen, dan is 85 procent van WEEE Generated de komende decennia niet haalbaar. Dan stellen wij een ambitie die alleen maar kan frustreren.”

Behalve voor de inzameling moet de Europese Commissie ook nog het nodige regelen voor de recycling. De wetgever heeft het dagelijks bestuur van de Unie de opdracht gegeven om uniforme Europese normen voor de gebruikte technologie en het recyclingresultaat op te stellen en de Commissie kan daaraan wettelijke minima stellen. “Zij moet ook bij wet vastleggen wanneer e-waste dat geëxporteerd wordt mee mag tellen onder de doelstellingen van een lidstaat en aan welke eisen de verwerking en het recyclingresultaat dan moeten voldoen. De Commissie is verder bevoegd om aanvullende regels te stellen over hoe het recyclingresultaat op een uniforme manier berekend wordt en kan voorstellen doen om daar nadere minima aan te stellen.”

Vaststellen reikwijdte

Een tweede gevoelig punt, naast de nadere bepaling van doelstellingen, is de scope van de richtlijn. Bij het opstellen van de richtlijn was er overeenstemming over het uitgangspunt dat zoveel mogelijk apparatuur met een stekker, batterij of accu onder de richtlijn valt en dat het onderscheid tussen huishoudelijke en professionele apparatuur tot een

“HET HEETSTE HANGIJZER IS DE BEREKENING VAN DE INZAMELDOELSTELLING.”

minimum wordt beperkt. Wat nog vastgesteld moet worden is de categorieën waarin die brede verzameling elektrische apparaten moet worden verdeeld.

“Nederland hanteert een indeling in tien categorieën, de meeste andere landen zes”, volgens Koppejan. “Op zich lijkt het een tamelijk administratieve kwestie. Een statistische complicatie is wel dat als de indeling in categorieën verandert, de nieuwe gegevens niet meer aansluiten bij de historische datasets. Door die trendbreuk kan een land de ontwikkeling niet meer goed volgen. Botst wat een lidstaat gewend is met de indeling die Brussel voorschrijft, dan kan die lidstaat ook nog kiezen om intern vast te houden aan bijvoorbeeld tien productcategorieën en dat voor de rapportage aan Brussel te herschikken.”

De discussie krijgt lading door de nader te bepalen mogelijkheid dat doelstellingen per categorie worden gesteld. Dan maakt het uit of er een inzamelverplichting is voor de producenten en importeurs van elektrisch gereedschap of voor de veel bredere groep van kleine elektrische apparaten. Of het zover komt, moet blijken. Over doelstellingen per product of categorie wordt in Europa heel verschillend gedacht. Landen als Polen en Roemenië stellen al doelen per categorie. In landen met verschillende inzamelsystemen zoals Groot-Brittannië kan het disciplinerend werken, terwijl het in een land met een dominant systeem zoals Frankrijk weer minder uitmaakt. “In het huidige politieke klimaat zal de Europese Commissie de lidstaten hierin ruimte laten”, verwacht Koppejan. “Als de industrie vrij eensgezind is over segmentering van de doelstellingen gaat Brussel daarin mee, zo niet, dan laat zij dat aan de lidstaten.”

Circulaire economie

Over financiering van inzameling en recycling gaat de Commissie zich naar verwachting niet uitspreken. De richtlijn nodigt in artikel 12 het dagelijks bestuur van de Europese Unie uit om criteria te ontwikkelen om de werkelijke kosten van verwijdering van afgedankte apparaten en lampen te integreren in de financiering door producenten. Een wetsvoorstel daartoe aan Raad en Parlement is welkom. Maar met deze gevoelige materie zal de Commissie geen haast maken.

“Artikel 12”, legt Koppejan uit, “beoogt om bij aanschaf transparant reële kosten vast te stellen die gereserveerd moeten worden om het apparaat aan het einde van de levens- of gebruiksduur op een verantwoorde manier te verwijderen. Vervolgens moet verzekerd worden dat de financiering voor inzameling en recycling beschikbaar is als het zover komt.”

Daar zijn voorzieningen voor nodig. In Nederland heeft een aantal productstichtingen die gevormd uit de verwijderingsbijdrage. Die bijdrage, hier inmiddels afgeschaft, maakte de kosten van verwijdering door de hele keten zichtbaar, tot en met de consument die de bijdrage op de aankoopbon staat. In landen waar het systeem van verwijderingsbijdragen ontbreekt, zullen collectieve inzamelsystemen of bedrijven die individueel inzamelen in principe voor een voorziening moeten zorgen. Over de gewenste kostenbepaling, de vorming van voorzieningen en de manier waarop dat het beste kan worden gerealiseerd, lopen de meningen uiteen – zowel binnen als tussen de lidstaten.

“Een ander punt is het hergebruik van afgedankte elektrische apparatuur, en de ambities en doelstellingen die daarvoor moeten gelden. De Commissie is gevraagd daarover te rapporteren en zij is bevoegd daarvoor wetsvoorstellen te doen, maar daar zal zij naar verwachting geen haast mee maken. Ook dit punt is omstreden. Hergebruik verlengt de gebruiksduur zodat minder apparaten geproduceerd hoeven te worden, maar daar staat tegenover dat oudere apparaten

vaak minder energie-efficiënt zijn. Oude wasmachines gebruiken meer water, oude koelkasten bewaren voedingsproducten minder goed. Duurzaamheid is dus niet hoe langer hoe beter, maar het optimum van levensduur en efficiency.”

Koppejan verwacht dat beide brisante items later meegenomen zullen worden in het pakket voor de circulaire economie

dat de Europese Commissie voorbereidt. “De Commissie wil hierin voor alle producten waarvoor de producentenverantwoordelijkheid geldt de leidende principes voor onder meer hergebruik en verlenging van de gebruikstijd vastleggen. Het soort apparaten waarin nieuwe modules kunnen worden aangebracht is in de aanschaf duurder, maar door gecontroleerde Europese normen zullen zij een duwtje in de rug krijgen.”

De circulaire economie heeft momentum. Het onderwerp staat bijvoorbeeld op de prioriteitenagenda van Nederland, als het in de eerste helft van 2016 EU-voorzitter wordt.

“En zo lang zal het ook wel duren voor Brussel het pakket in ernst oppakt”, denkt Rob Koppejan. “Het gaat nog even duren voor wij er wat van gaan merken. Maar op wat langere termijn heeft dit pakket potentieel nog veel meer impact dan de nadere uitwerking van de WEEE Directive.” ◀

“DE VERWIJDERINGSBIJDRAGE
MAAKTE DE KOSTEN VAN
VERWIJDERING DOOR DE
HELE KETEN ZICHTBAAR.”

REGELGEVING OP DRIE SNELHEDEN

De lijst met huiswerk die de WEEE Directive aan de Europese Commissie heeft meegegeven, omvat diverse taken met verschillende bevoegdheden. Het loopt uiteen van gedelegeerde taken die de Commissie op eigen gezag kan uitvoeren, via implementatie met bindend advies van vertegenwoordigers van de lidstaten tot een voorstel voor een wettelijke regeling, waarin de Raad en het Parlement het laatste woord hebben.

Bovendien is er niet altijd sprake van een opdracht. De Directive is dwingend als het in artikel 75 zegt dat de Commissie “shall adopt implementing acts” voor de berekening van PoM en WEEE Generated. Maar elders krijgt de Commissie veel meer vrijheid waar sprake van “can”, “may” of “when appropriate”. In artikel 12 blijft het bij “invited to” het rapporteren en voorstellen doen over de financiering.

Bij ‘delegated acts’ vraagt de Europese Commissie advies van de Technical Advisory Commission (TAC), waarin twee afgevaardigden van elke lidstaat zitting hebben.

Maar dat advies is niet bindend. Zo zou de Commissie onder artikel 74 bijvoorbeeld ook bij een negatief advies lagere inzamelingsdoelstellingen kunnen stellen voor nieuwe lidstaten als Roemenië of Bulgarije. Bij de ‘implementing acts’ is de Commissie wel afhankelijk van de instemming van de TAC.

Nog minder grip op het proces heeft de Commissie als zij slechts bevoegd is om wetsvoorstellen te doen aan Raad en Parlement. Zeker als het onderwerp controversieel is, kan het proces lang duren en kan de voorgestelde inhoud ingrijpend veranderen door moties en onderhandelingen. De herziening van WEEE Directive is in 2008 ingezet, trad in 2012 in werking en begint pas dit jaar grip te krijgen op de praktijk.

IN DE RACE VOOR HET WEEELABEX-CERTIFICAAT

René Kik, directeur Sims (links) en Remco Dijkstra (Tweede Kamerlid)

De deadline van 1 juli 2015 nadert. Vanaf die datum mogen onder de wettelijke Regeling AEEA uitsluitend bedrijven met een WEEELABEX-certificaat e-waste verwerken. Wie dan nog niet werkt volgens de kwaliteitsnormen die het WEEE LABEL of Excellence stelt aan proces en faciliteiten, is strafbaar. De race naar het felbegeerde certificaat is dus in volle gang.

De kopgroep, bestaande uit de recyclingbedrijven die voor Wecycle werken, is al over de finish. Lampenverwerker Indaver Relight in het Belgische Doel was in augustus vorig jaar de eerste die het certificaat bemachtigde. Coolrec volgde begin september voor de vestiging in Dordrecht, waar groot witgoed en koel- en vriesapparatuur worden verwerkt, en Sims Eindhoven, specialist in LCD-schermen en huishoudelijke apparaten, kreeg het certificaat eind september (foto). In de laatste maanden van vorig jaar volgden Coolrec Geldrop (kleine huishoudelijke apparatuur), Coolrec Apparec in Tisselt, België (beeldbuisen en beeldschermen) en Stena Recycling (kleine huishoudelijke apparaten). Begin 2015 behaalden Remondis (klein huishoudelijk), Enviprotect (koel- en vriesapparatuur), Sims Eindhoven (beeldbuisen) en Huiskes (klein huishoudelijk) het WEEELABEX-certificaat.

Het peloton van twintig bedrijven heeft de aanvraag nog lopen. Bedrijven als Jansen, Jacomij en R&L Recycling hadden bij het ter perse gaan van dit magazine al bezoek gehad van een zogenaamde lead auditor, die beoordeelt of een verwerker aan de eisen voldoet. Alle reden om aan te nemen dat het peloton de deadline van 1 juli 2015 gaat halen. Daarmee komt het totaal aantal certificaten op bijna 30, terwijl er naar schatting meer dan honderd bedrijven actief zijn in de verwerking van elektrische apparaten of verlichtingsapparatuur.

Inzamelen of verhandelen van e-waste mag alleen zonder certificaat zolang de apparaten of armaturen heel blijven. 'Verwerking' begint al bij het afknippen van een snoer. Dat wil zeggen dat ook metaalhandelaren of sociale werkplaatsen die onderdelen strippen of apparaten demonteren, gecertificeerd moeten zijn. In de aanloop naar 1 juli zal er naar verwachting nog een groep aanvragen worden ingediend.

Andere bedrijven die tot heden e-waste hebben verwerkt, zullen daar tegen 1 juli mee (moeten) stoppen. Of zij wachten uit onwetendheid of koppigheid af tot de Inspectie hen aanspreekt. Het is overigens niet alleen de inspectie die vragen kan stellen: gemeenten en winkelbedrijven die apparaten en lampen inzamelen dienen naar het certificaat te vragen.

De 1500 producenten en importeurs die via hun productstichting deelnemen aan het inzamelsysteem van Wecycle zullen hier het voorbeeld in geven. Zij verzekeren zich ervan dat de afgedankte elektrische apparaten en kapotte energiezuinige lampen alleen worden afgegeven aan gecertificeerde bedrijven.

De wettelijk verplichte WEEELABEX-certificering levert een belangrijke bijdrage aan het sluiten van de kringloop van elektrische apparatuur en verlichting. E-waste mag immers uitsluitend terechtkomen bij verwerkers die het volgens de normen recyclen en er de vereiste hoge percentages aan grondstoffen uit terugwinnen. Voor de verwerkingsindustrie betekent dit een kwaliteitsslag, als partijen die niet aan de normen voldoen buitenspel worden gezet. De overblijvende gecertificeerde spelers moeten allemaal aan dezelfde hoge eisen voldoen, waarmee eerlijke concurrentieverhoudingen zijn verzekerd. ◀

COMBINATIE
ZORG EN AFVAL

RE-INTEGRATIE EN RECYCLING GAAN HAND IN HAND

WECYCLE SCHEPT MET ROAD2WORK BEGELEIDE BANEN

Gemeenten zijn op zoek naar banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wecycle streeft naar een hoogwaardige verwerking van e-waste. Zij hebben elkaar gevonden in het Wecycle Service Centrum. Dit concept voor de demontage van groot witgoedapparaten zal op verschillende plaatsen in Nederland verrijzen.

Een aantal gemeenten ziet mogelijkheden om de zorg voor afval te combineren met de zorg voor de re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Als die mensen via een begeleide baan in de afvalverwerking de stap kunnen zetten naar een reguliere baan, slaat de gemeente twee vliegen in een klap. Begeleid werk voor mensen die thuis zitten levert dus maatschappelijke winst op en, door de bijdrage aan de recycling, ook milieuwinst. Slaagt de re-integratie dan heeft de medewerker meer arbeidsperspectief en spaart de gemeente een uitkering uit.

Wecycle komt met een initiatief dat hierop inspeelt. In samenwerking met re-integratiespecialist Road2Work is de afgelopen twee jaar op een sorteercentrum in Ede gewerkt aan de depollutie van groot witgoedapparaten. Wecycle wil met Road2Work en reinigings- en inzamelbedrijven verspreid over het land meer van zulke Service Centra neerzetten. Ambitie is om er aan dit einde van het jaar al drie operationeel te hebben.

“Het gaat niet zozeer om het demonteren van waardevolle onderdelen zoals koperhoudende stekkers en snoeren”, legt Eric van der Schans, adviseur bij Wecycle, uit. “Depollutie beoogt juist stoffen zoals beton, glas en condensatoren verantwoord te verwijderen om uiteindelijk een schone stroom aan de recyclingbedrijven te leveren.”

Het overblijvende metalen casco wordt geperst tot een compact blok, wat een besparing oplevert in het transport. De recycler kan meteen aan de gang met het scheiden, versnipperen en smelten van de metalen. Hij hoeft geen

glas - en betonsnippers uit de metaalstroom te vissen zoals hij gewend was, wat het proces efficiënter maakt en de herwonnen metalen zuiverder. Het Service Centrum voert de verwijderde onderdelen in gescheiden stromen af naar gespecialiseerde verwerkers.

Win-win

“Het is een win-winsituatie voor alle betrokken partijen,” zegt Van der Schans. “Wecycle garandeert de aanvoer van groot witgoedapparaten, zorgt voor de benodigde bulkcontainers en voor het transport.” Daarmee heeft het verwerkingsbedrijf geen omkijken meer naar de aanvoer, en kan het zijn werk gaan inplannen.

Road2Work organiseert de inzet van medewerkers en begeleiders. Op de locatie Ede zijn dat er zo'n twintig. Het verloop is groot wat helemaal voldoet aan de wensen van de betrokken gemeenten: in de eerste twee jaar zijn vijftig medewerkers doorgestroomd naar een reguliere baan. Nieuwe regelgeving zorgt ervoor dat vanaf 1 juli van dit jaar alle verwerkers van e-waste WEEELABEX gecertificeerd moeten zijn. De locatie in Ede en de nog op te richten Wecycle Service Centra zullen door het proces van certificering moeten gaan. Wecycle, dat zich in samenwerking met de Vereniging NVMP hard gemaakt heeft voor de verplichte kwaliteitsnormen en recyclingbedrijven bij het certificeringsproces heeft geholpen, stelt haar ervaring nu ook beschikbaar aan de Service Centra.

“Je krijgt het certificaat niet voor niets en het vereist organisatie en discipline om structureel aan de normen te blijven voldoen”, zegt Van der Schans. “Maar je borgt daarmee wel de kwaliteit en een verantwoorde werkwijze op een manier die voor iedereen zichtbaar is. Retailbedrijven weten dat het witgoed dat zij afgeven aan Wecycle goed verwerkt wordt, gemeenten weten dat zij mensen in een verantwoord werkende omgeving een baan bieden en afnemers weten dat zij het groot witgoedmateriaal gedepollueerd aangeleverd krijgen. Dat is wel wat inspanning waard.”

Regionale basis

“Een depollutieline is niet iets dat elke gemeente voor zichzelf even kan opzetten”, waarschuwt Van der Schans. Om rendabel te kunnen draaien, is nu eenmaal een behoorlijke schaalgrootte nodig. Het vereist daarnaast de nodige vierkante meters voor opslag en doorvoer. Een regeling voor

woon-werkverkeer kan ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit omliggende gemeenten aan een baan helpen, maar verder gelegen gemeenten zullen de begeleidende banen moeten gunnen aan de vestigingsplaats.

“Dat is iets dat gemeenten zelf moeten organiseren”, zegt Van der Schans. “Binnen een regionaal reinigingsbedrijf is dat goed te doen, omdat de betrokken gemeenten de afweging maken vanuit het collectieve bedrijfsbelang.” Zulke regionale bedrijven zijn dan ook voor de hand liggende partners voor de nieuwe Service Centra die Wecycle met Road2Work wil opzetten.

Zo worden onder meer de mogelijkheden verkend met ROVA dat 17 gemeenten in Midden- en Oost-Nederland bedient. Met nog eens vier of vijf regionale organisaties van dit kaliber, komen de partners tot een landelijke dekking voor de depollutie van groot witgoed. Het grootste deel van de aangevoerde witgoedapparaten komt overigens niet via de gemeentelijke milieustraten binnen maar laat Wecycle ophalen bij de detailhandel verspreid over heel Nederland.

Keuze voor witgoed

Tot op heden concentreert Wecycle zich met de Service Centra op groot witgoedapparaten. Gaan andere categorieën elektrische apparaten volgen? Eric van der Schans verwacht van niet. “Televisies hebben te veel milieucomplicaties, zoals fluorescentiepoeder in oude beeldbuizen en kwikfracties in

de ‘backlights’ van platte schermen. Dat geldt ook voor koel- en vriesapparatuur waarvan een deel van de afgedankte exemplaren belast is met cfk's”, zegt hij. “Dit soort apparaten moet je vooral overlaten aan gespecialiseerde verwerkers, die moderne produc-

tielijnen hebben staan die in staat zijn om alle belastende stoffen verantwoord af te vangen en verwijderen.”

De categorie kleine huishoudelijke apparaten is te divers voor de groot witgoed depollutieline. ICT-apparatuur, die relatief veel waardevolle grondstoffen bevat, wordt door tal van verwerkers al gedemonteerd.

“Per categorie en per plaats moet je de oplossing zoeken waarmee je zoveel mogelijk maatschappelijke winst en milieuwinst kunt bereiken”, zegt Eric van der Schans. Hij vindt het een goede zaak dat alle partijen daar een bijdrage aan leveren. “De depollutielijnen voor groot witgoed zijn een initiatief dat zorgt voor een in alle opzichten verantwoorde recycling van elektronica.” ◀

“JE MOET DE OPLOSSING ZOEKEN WAARMEE JE ZOVEEL MOGELIJK MAATSCHAPPELIJKE WINST EN MILIEUWINST KUNT BEREIKEN.”

**SAMENWERKING
TUSSEN
WECYCLE EN
PV CYCLE**

VERANTWOORDE INZAMELING ZONNEPANELEN GEMAKKELIJKER

Het inleveren van afgedankte zonnepanelen is gemakkelijker geworden door een samenwerking tussen Wecycle en PV Cycle, de Europese organisatie die de inzameling en recycling van afgedankte zonnepanelen uitvoert. Er staan speciale inleverboxen op de sorteercentra.

Particulieren kunnen afgedankte zonnepanelen voortaan gewoon inleveren bij de gemeenten die samenwerken met Wecycle. De panelen gaan van de gemeentelijke milieustraten naar de regionale sorteercentra van Wecycle. Daar staat een inzamelbox van PV Cycle.

Meer brengpunten professionele ontdoeners
Installateurs die zonnepanelen willen afdanken, kunnen voortaan terecht bij zowel de brenglocaties van PV Cycle als van Wecycle. Het totaal aantal inleverpunten komt voor hen hiermee op 46. Bij afdanken van meer dan 80 zonnepanelen ineens, kan een installateur contact opnemen met PV Cycle. De panelen worden dan opgehaald.

Jan Clyncke, Managing Director van PV Cycle: “Met deze samenwerking beschikken wij over een adequate nationale inzameloplossing voor kleine hoeveelheden afgedankte fotovoltaïsche zonnepanelen.”

“Wecycle vindt het belangrijk afspraken te maken met een partij als PV Cycle die staat voor goede inzameling en verantwoorde recycling,” zegt Jan Vlak, directeur Wecycle. “Hiermee weten we zeker dat ook de afgedankte zonnepanelen goed terecht komen.” ◀

EUROPESE INZAMELSYSTEMEN BUNDELEN SERVICES

Wecycle werkt met vijftien collectieve inzamelsystemen in Europa samen om de service naar de producenten en importeurs te verbeteren. Producenten en importeurs van elektrische apparaten, spaarlampen en batterijen die actief zijn in meerdere Europese landen kunnen op één plek de verplichte opgave doen van op de markt gebrachte producten. Ook kunnen zij juridisch advies vragen. De dienstverlening wordt gecoördineerd door de non-profit organisatie WEEE Europe, die zetelt in München.

Voordelen voor producenten en importeurs zijn dat zij voortaan bij één loket terecht kunnen voor vragen over de Europese regelgeving. WEEE Europe zorgt ervoor dat de opgaven voldoen aan nationale eisen en dat de producenten gestandaardiseerde rapportages ontvangen. Dit levert efficiencyvoordelen op voor producenten en importeurs die actief zijn in meerdere landen in Europa.

Naast Wecycle maken deel uit van WEEE Europe

- ▶ Asekol (Tsjechië)
- ▶ Asekol (Slowakije)
- ▶ Eco-systèmes (Frankrijk)
- ▶ Ecotic (Spanje)
- ▶ El Kretsen (Zweden)
- ▶ Elker (Finland)
- ▶ Elretur (Denemarken)
- ▶ Elretur (Noorwegen)
- ▶ Remedia (Italië)
- ▶ Repic (Engeland)
- ▶ Sens eRecycling (Zwitserland)
- ▶ Swico (Zwitserland)
- ▶ Umwelform Haushalt (Oostenrijk)
- ▶ WEEE Ireland (Ierland)
- ▶ Zentek (Duitsland). ◀

Meer informatie: www.weee-europe.com

FUSIE PRODUCT- STICHTINGEN SMR EN SVCV

V.l.n.r.: Peter Jongenotter (SVCV), Ton Fens (SVCV), Vera Ortmanns (SMR), Henry Kruiper (SMR), Xander van Bree (SVCV), Martin Aaldering (SVCV) en Rob van Beek (SMR)

De Stichting Verwijdering Centrale Ventilatoren (SVCV) is per 1 januari 2015 gefuseerd met de Stichting Metalekro Recycling (SMR). Met de inwerkingtreding van de nieuwe regeling aangaande de verwijdering van elektrische en elektronische apparaten is de scope voor de Stichting Verwijdering Centrale Ventilatoren sterk veranderd. Door het onderbrengen van alle werkzaamheden in één organisatie kunnen de belangen van de aangesloten deelnemers nog beter, effectiever en efficiënter worden behartigd. Per 1 januari jl. neemt de Stichting Metalekro Recycling dan ook de belangen waar van de Centrale Ventilatoren. Het bestuur van SMR is verheugd met deze fusie en gaat de toekomst met vertrouwen tegemoet. ◀

Jacqueline Cramer (directeur Utrecht Sustainability Institute, links) ontvangt de speciale miljoenste Jekko uit handen van Jan Vlak (directeur Wecycle).

WECYCLE-CAMPAGNES

Een hogere bewustwording bij consumenten en bedrijven, een netwerk van bekende en goed bereikbare inzamelpunten en concrete inzamelacties zijn de belangrijkste elementen om de inzameling van e-waste te stimuleren. Wecycle voert dan ook campagnes op verschillende niveaus: soms voor heel Nederland of juist lokaal. En voor alle Nederlanders of soms voor een specifieke doelgroep. Waar mogelijk organiseert Wecycle de acties in samenwerking met de inzamelpartners.

Voorlichting en inzamelen met consumenten en partners

De belangrijkste boodschap is dat het inleveren van e-waste een gewoon onderdeel is van het consumeren en de dagelijkse bedrijfsvoering. De consumentencampagnes zijn gericht op het gezin, waar veel elektrische apparaten en spaarlampen vrijkomen. De business-to-businesscampagnes richten zich op installateurs en facilitair managers.

1 miljoen Jekko's in Nederland

Eind 2014 bereikte Wecycle een mijlpaal: maar liefst 1 miljoen Nederlandse huishoudens hebben de inzamelbox Jekko in huis. Een speciaal exemplaar is uitgereikt aan Jacqueline Cramer, directeur van het Utrecht Sustainability Institute en voormalig milieuminister.

Consumenten die een Jekko in huis hebben, leveren vaker afgedankte apparaten en lampen op de juiste manier in. Ook geeft maar liefst 88 procent aan de Jekko in de toekomst te blijven gebruiken. Hiermee is de Jekko een geduchte concurrent voor de vuilnisbak geworden. "De Jekko is een goed middel om thuis klein e-waste in te zamelen. Samen met 1 miljoen huishoudens lever ook ik vanaf nu met de Jekko een bijdrage aan de kringlooeconomie", aldus Cramer.

Recycle Games stimuleren gebruik inleverbakken bij retail

De afgelopen jaren zijn er in 2.500 winkels Wecycle-inleverbakken geplaatst voor klein e-waste. Om de bekendheid en het gebruik hiervan verder te verbeteren, biedt Wecycle winkels online communicatieondersteuning aan in de vorm van Recycle Games. Vanaf 23 maart zijn alle winkels met een Wecycle-inzamelmeubel automatisch een speelplek voor Recycle Games.

De Recycle Games werken als volgt: de consument kan de eerste twee levels direct spelen op zijn desktop, tablet of smartphone. Om de levels 3 en 4 te spelen, moet het spel worden ontgrendeld. Dit kan bij elke Wecycle-inleverbak voor kleine elektrische apparaten en/of spaarlampen. Als een consument bij een inleverbak in de buurt is, wordt het spel gratis ontgrendeld zodat verder kan worden gespeeld. Dit werkt via GPS (Global Positioning System). Voor elk behaald level, maakt de klant kans op leuke prijzen. Elke game wordt gedurende twaalf weken gespeeld. In totaal zijn er drie games beschikbaar.

Dit unieke concept vervangt het traditionele POS-materiaal voor winkels. Een aantal grote ketens heeft de Recycle Games al gepromoot in eigen communicatie en laat hun logo zien in de spellen.

Tijdelijk inleverpunt in pop-up shop in Utrecht

In januari en februari was elke woensdag en zaterdag de 'Wecycle Pop-up Inlevershops' geopend in winkelcentrum Hoog Catharijne. De inlevershops was gedecoreerd als een woonhuis met de vele apparaten die in de Nederlandse huishoudens aanwezig zijn. Bezoekers hebben bijna 1.000 apparaten en lampen ingeleverd. Zij ontvingen daarmee gratis de inzamelbox Jekko en maakten kans op mooie prijzen.

Wecycle-scholen helpen Stichting Jarige Job met Verjaardagsboxen

Wecycle heeft 285 Verjaardagsboxen gedoneerd aan Stichting Jarige Job. Deze stichting trakteert jarige kinderen uit de armste gezinnen in ons land op een Verjaardagsbox met

**GOOI NOOIT WEG!
LEVER IN!**

Huib Lloyd, directeur Jarige Job (links) ontvangt de cheque van Jan Vlak, directeur Wecycle

versiering, traktaties voor op school en thuis en cadeautjes. Voor elke basisschool die meedeed aan de jaarlijkse inzamelactie van oude elektrische apparaten, stelt Wecycle een bedrag beschikbaar. In totaal deden 180 scholen mee aan de inzamelactie. Zij zamelden 12.500 kleine elektrische apparaten in.

Gratis pizza voor oude lampen

Om installateurs te stimuleren om afgedankte lampen in te leveren bij de groothandel, organiseerde Wecycle een smakelijke actie met de technische groothandels Rexel, Solar en Technische Unie. Onder het motto 'Bezorg ons je oude lampen, bezorgen wij je een pizza' kregen installateurs bij inlevering van oude verlichting een kanskaart waarmee ze een van de 250 gratis pizza's konden winnen.

Inleveren kerstverlichting

De Nederlandse huishoudens hebben bij elkaar meer dan 175.000 kilometer aan kerstverlichting in huis. Dat is ruim vier keer de omtrek van de aarde. Bij afdanking verdwijnt echter de helft in de vuilnisbak en gaat verloren voor recycling. Daarom organiseerde Wecycle met 450 deelnemende tuincentra en bouwmarkten in december een inlevercampagne voor kerstverlichting en elektrische decoraties. Inlevaars kregen een sterrehanger cadeau en konden een reis naar Parijs winnen met een WeselfE bij het display. De campagne is ondersteund door een tv-commercial, huis-aan-huisadvertenties en Facebookcampagne. ◀

**INLEVEREN
ALS REPARATIE
ONMOGELIJK IS**

Elektrische apparaten die niet meer te repareren zijn, moeten niet worden weggegooid maar ingeleverd voor recycling

WECYCLE EN REPAIR CAFÉ HOUDEN SAMEN AFGEDANKTE APPARATEN UIT DE VUILNISBAK

Elektrische apparaten die niet meer te repareren zijn, moeten niet worden weggegooid maar ingeleverd voor recycling. Dat is de boodschap die Wecycle en Stichting Repair Café voortaan actief uitdragen naar de bezoekers van Repair Cafés in Nederland.

In de circa 260 Nederlandse Repair Cafés krijgen bezoekers voortaan informatie over het verantwoord inleveren van afgedankte elektrische apparaten bij hun gemeente of bij een winkel met een Wecycle-inleverbak.

Jan Vlak, directeur Wecycle, over de samenwerking: “De consument bepaalt hoe lang hij een apparaat gebruikt. Repair Cafés helpen om apparaten langer te laten werken door ze te repareren. Maar als een apparaat niet meer kan worden gerepareerd en het wordt afgedankt, dan is inleveren voor recycling het devies.”

Martine Postma, directeur Stichting Repair Café, over de gemaakte afspraken: “Door samen te werken met Wecycle bieden we de bezoekers van Repair Cafés in Nederland een extra service. Als reparatie van elektrische apparaten niet lukt, is het goed om bezoekers actief te wijzen op het nut en de noodzaak van verantwoorde recycling.” ◀

KERNCIJFERS

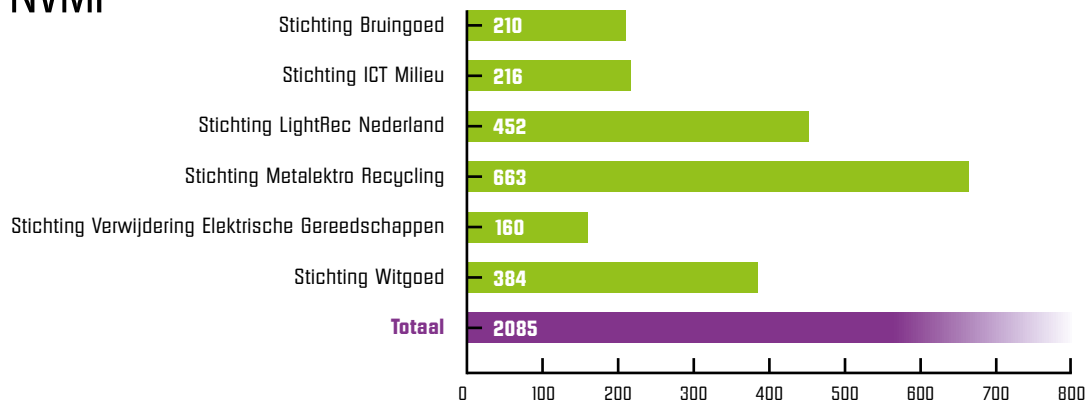
Wecycle

Wecycle heeft in 2014 111,2 miljoen kilo e-waste ingezameld. Dit is 6,6 kilo per inwoner: veel meer dan de huidige Nederlandse doelstelling van vier kilo per inwoner. De hoeveelheid ingezameld e-waste nam af met drie procent. Vorig jaar heeft Wecycle bij minder gemeenten e-waste opgehaald dan in 2013. De inzameling via de retail steeg met tien procent.

De afgelopen jaren registreerde Wecycle tevens e-waste dat niet via het Wecycle-systeem werd ingezameld maar door andere partijen werd afgegeven aan erkende recyclingbedrijven. Het Nationaal (W)EEE Register vult deze taak vanaf het verslagjaar 2014 in. Ook Wecycle geeft aan dit register de gegevens door namens de aangesloten producenten en importeurs.

NVMP

Aantal deelnemers* (per 1 april 2015)

* Een aantal producenten en importeurs is deelnemer in meerderde stichtingen. Het totale aantal individuele bedrijven dat deelneemt in de NVMP is circa 1.500.

